

**Proves d'accés a cicles formatius de grau mitjà de formació professional inicial,
d'ensenyaments d'arts plàstiques i disseny, i d'ensenyaments esportius 2019**

Competència en llengua catalana

Sèrie 1

**SOLUCIONS,
CRITERIS DE CORRECCIÓ
I PUNTUACIÓ**

INSTRUCCIONS

- Per cada error d'ortografia, gramàtica o lèxic es descomptaran 0,05 punts, fins a un màxim d'1 punt, a cada qüestió fins a la 5. Els errors de les qüestions 6, 7 i 8 ja es tindran en compte en la correcció corresponent.

Llegiu atentament aquest text i responeu a les qüestions següents.

Voleu verdura? Sí!

- Si a les criatures no els agraden les verdures és perquè tenen un gust amarg i perquè contenen poques calories. «Són dues raons que ens haurien servit per sobreviure en el passat, quan calia apostar pels aliments més energètics i, alhora, evitar els amargs, entre els quals hi havia moltes substàncies verinoses», assegura Paloma Gil, doctora en medicina i especialista en endocrinologia i nutrició. Ara, el fet que una criatura no mengi verdures vol dir «privar-lo de menjar un grup d'aliments extremament nutritius per la seva riquesa en vitamines, minerals, fibra i compostos anticancerígens», diu Gil, que també és mare de tres fills (de divuit, setze i vuit anys), «que sempre han protestat pel fet de tenir una mare tan sana!».
- 10 Com que ni la indústria alimentària ni la publicitat d'aliments suposadament adreçats a les criatures no hi ajuden, «cal convèncer les famílies que els nens han de menjar tant sí com no verdures», sosté Gil. Amb el primer pas aconseguit, la conscienciació, el següent serà anar oferint les verdures en els àpats. «El paladar s'educa», afirma la doctora, de manera que si diàriament les verdures són presents als plats, a poc a poc les acceptaran. La fórmula no funciona el primer dia, és
- 15 cert. Ni tampoc el segon. «Cal molta paciència i que vinculem el menjar a un moment agradable», comenta la doctora. Així que si els primers dies les verdures, que han de representar la meitat dels components d'un plat, queden al plat sense que les criatures les hagin tocat, «no hem d'obligar-los a menjar-se-les; l'única obligació ha de ser que les tastin», recomana. Per aconseguir-ho «cal la mateixa convicció que tenim perquè la criatura es desperti per anar a escola o faci els deures», diu.
- 20 «No es tracta d'imposar sinó de convèncer, perquè han d'entendre que desitgem el millor per a ells, i per això volem que mengin bé», comenta la doctora Gil.

D'altra banda, la dietista nutricionista Marta Planas afirma que perquè els fills mengin verdures «els pares han de donar exemple». A partir d'aquest consell, totes les possibilitats són bones: «La base de la pizza pot ser de verdura». Així doncs, en comptes de fer servir farina, es pot optar per

25 la coliflor, un cop bullida i ben aixafada. A l'hora de donar més idees perquè les criatures mengin verdures, Planas recomana el gaspatxo, «ideal per hidratar-nos entre àpats», i els plats de pasta i d'arròs amb verdures. I el consell més essencial: «Quan ens asseiem a taula, si hi ha una placa de verdura crua al mig de la taula i en mengem tots, segur que el nostre fill n'acabarà menjant».

Adaptació feta a partir d'un text de Trinitat GILBERT. *Ara* (25 agost 2018)

1. Expliqueu per què, en el passat, els humans miraven de no consumir aliments que fossin amargs.

[1 punt]

Els humans intentaven no consumir aliments amargs perquè podien contenir substàncies verinoses.

Resposta clara i completa	1 punt
Resposta vàlida, però amb alguna imprecisió o manca de claredat	0,5 punts
Resposta clarament deficient	0 punts

S'ha de corregir la pregunta atenent la qualitat del conjunt. Es poden adjudicar puntuacions intermèdies (de 0,75 o 0,25) entre les que es proposen més amunt.

2. Expliqueu quina conseqüència té per a les criatures una alimentació sense verdures, segons el text.
[1 punt]

La conseqüència és que les criatures es perden els beneficis d'uns aliments molt nutritius, perquè les verdures són molt riques en vitamines, minerals, fibra i compostos anticancerígens.

Resposta clara i completa	1 punt
Resposta vàlida, però amb alguna imprecisió o manca de claredat	0,5 punts
Resposta clarament deficient	0 punts

S'ha de corregir la pregunta atenent la qualitat del conjunt. Es poden adjudicar puntuacions intermèdies (de 0,75 o 0,25) entre les que es proposen més amunt.

3. En el text, s'ofereixen diversos consells i orientacions perquè les nenes i els nens consumeixin verdures de manera habitual. Esmenteu dues d'aquestes orientacions.
[1 punt]

Es pot considerar vàlida qualsevol de les respostes següents:

- **Conscienciar les famílies que els nens han de menjar verdures.**
  - **Introduir les verdures en els àpats cada dia, amb molta paciència i de manera agradable, sense obligar-los a menjar-se-les totes, però amb l'obligació de tastar-les.**
  - **Convèncer les criatures que han de menjar verdures perquè això és beneficiós.**
  - **Ser un exemple per als fills: els pares també han de consumir verdures.**
  - **Oferir les verdures preparades de manera que resultin atractives per a les criatures.**
  - **Posar una plata de verdura crua al mig de la taula perquè en mengi tothom.**
- Tingueu en compte que només se'n demanen dues.**

Per cada resposta correcta (fins a un màxim de dues respostes)	0,5 punts
Per cada resposta correcta, però amb alguna imprecisió o manca de claredat	0,25 punts

4. Escriviu el subjecte de les formes verbals següents, que apareixen en el text, on les trobareu subratllades:

[1 punt: 0,25 punts per cada apartat]

a) «contenen» (línia 2): les verdures

b) «ajuden» (línia 11): la indústria (alimentària) i la publicitat / la indústria alimentària i la publicitat d'aliments (suposadament adreçats a les criatures)

c) «comenta» (línia 16): la doctora

d) «mengin» (línia 22): els fills

Adjudiqueu 0,25 punts per cada resposta correcta.

5. Lèxic:

- a) Escriviu un sinònim de les paraules següents, tenint en compte el sentit que tenen en el text, on les trobareu subratllades.

[0,5 punts: 0,25 punts per cada cas]

«raons» (línia 3)	motius, causes, explicacions...
«agradable» (línia 15)	amable, afable, afectuós, simpàtic, encantador, encisador, cordial, bo, positiu...

Adjudiqueu 0,25 punts per cada resposta correcta.

- b) Definiu les paraules següents, subratllades en el text.

[1 punt: 0,5 punts per cada cas]

«convèncer» (línia 11)	Fer que algú faci alguna cosa, prengui alguna decisió o adopti una manera determinada de pensar a partir dels arguments, les raons, les explicacions, etcètera, que se li han presentat
tastar (línia 18, «tastin»)	Posar-se una petita quantitat d'una beguda o d'un aliment a la boca per a apreciar-ne el sabor; menjar poca quantitat d'un aliment o beure poca quantitat d'una beguda; menjar per primera vegada alguna cosa...

Els models de resposta només són orientatius. Adjudiqueu 0,5 punts per cada resposta correcta. La definició que contingui imprecisions però que es pugui considerar acceptable s'ha de valorar amb 0,25 punts.

6. Canvieu de nombre (de singular a plural o de plural a singular) els mots següents:

[0,5 punts: 0,1 punts per cada cas]

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
arròs	arrossos
pas	passos
raó	raons
substància	substàncies
idea	idees

Adjudiqueu 0,1 punts per cada resposta correcta. Si hi ha cap error ortogràfic, no considereu correcta la resposta.

7. Completeu les frases següents amb la forma verbal correcta del verb que hi ha entre parèntesis, tal com es fa en el model; la forma verbal s'ha d'ajustar al context de la frase.
[1 punt: 0,25 punts per cada apartat]

Model: Els nostres veïns molt sovint mengen (MENJAR, present) peix per sopar.

- a) Quan érem més petits, nosaltres normalment no **beviem** (BEURE) tanta aigua com ara.
- b) El meu oncle ha acabat **venent** (VENDRE, gerundi) tota la collita de préssecs a una cooperativa del Baix Ebre.
- c) A l'institut on estudio, els professors **dediquen** (DEDICAR, present) unes quantes classes a explicar com ha de ser una alimentació sana.
- d) És totalment imprescindible que els cuiners **netegin** (NETEJAR) a consciència la zona on preparen el dinar.

Adjudiqueu 0,25 punts per cada resposta correcta. Si hi ha cap error ortogràfic, no considereu correcta la resposta.

8. Redacteu un text d'unes cent paraules sobre UN dels dos temes següents:

[3 punts]

- A. Creieu que, en general, a la nostra societat es menja d'una manera sana i equilibrada? Exposeu la vostra opinió respecte d'aquesta qüestió.
- B. Expliqueu una proposta que us sembli útil per a fomentar algun hàbit saludable entre els joves; us podeu referir, per exemple, a la prevenció del consum de tabac, alcohol i altres substàncies tòxiques, a l'impuls de la pràctica esportiva, a l'educació per a una alimentació més sana, etcètera.

- La valoració del text s'efectua sumant la puntuació adjudicada a cadascun dels apartats que indiquem a continuació, però també s'ha de tenir en compte la qualitat global, a partir de la qual es pot arrodonir i modificar a l'alça o a la baixa la puntuació total d'aquesta qüestió.
- Si el text no respon al que es demana (se n'allunya molt clarament i tracta d'un tema diferent), es valora amb 0 punts.
- Si el text és molt breu, cada apartat es puntua d'una manera proporcional a l'extensió. Si té menys de 50 mots, es valora amb 0 punts.

a) Coherència

Selecció i ordenació correctes de la informació	0,5 punts
Algun problema en l'ordenació o en la selecció de la informació	0,25 punts
Text desordenat i confús	0 punts

b) Cohesió (puntuació, concordança, construcció de les frases)

0-2 errors	0,75 punts
3-4 errors	0,5 punts
5-6 errors	0,25 punts
Més de 6 errors	0 punts

c) Correcció (ortografia, morfosintaxi, lèxic)	
0-3 errors	1 punt
4-5 errors	0,8 punts
6-7 errors	0,6 punts
8-9 errors	0,4 punts
10-11 errors	0,2 punts
Més d'11 errors	0 punts
d) Variació	
El text fa servir recursos sintàctics variats i un lèxic precís i no conté repeticions; s'hi admet alguna deficiència lleu	0,25 punts
El text presenta pocs recursos lèxics i sintàctics, i hi ha mots o estructures que es repeteixen sovint	0 punts
e) Registre	
La llengua del text s'ajusta al grau de formalitat i al canal adequats. S'hi admet algun error lleu	0,25 punts
El text conté errors greus pel que fa al canal o al grau de formalitat	0 punts
f) Disposició	
El text respecta els marges, les línies estan disposades correctament i la lletra és ben llegible	0,25 punts
Hi manca algun dels elements anteriors	0 punts

Institut
d'Estudis
Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés